

PATVIRTINTA

Marijampolės Rimanto Stankevičiaus
pagrindinės mokyklos direktoriaus
2012-12-14 įsakymu Nr. V-146

PRITARTA

Marijampolės Rimanto Stankevičiaus
pagrindinės mokyklos tarybos
2012-12-13 protokolu Nr.1-8

POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS MARIJAMPOLĖS RIMANTO STANKEVIČIAUS PAGRINDINĖJE MOKYKLOJE TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarka (toliau – Tvarka) nustato galimas taikyti poveikio priemonės netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo Marijampolės Rimanto Stankevičiaus pagrindinėje mokykloje (toliau – Mokykla) sąlygas.

2. Tvarka parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012-08-28 įsakymu Nr. V-1268 pritartomis Rekomendacijomis dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams (Žin., 2012, Nr. 71-632).

3. Tvarka skirta padėti Mokyklos darbuotojams veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti mokyklos bendruomenės narių ir (ar) kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą.

4. Sprendžiant mokinio elgesio problemas bei taikant poveikio priemones turi būti vadovujamasi Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (Žin., 1995, Nr. 60-1501), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (Žin., 2007, Nr. 80-3214; 2010, Nr. 157-7969), Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 437 (Žin., 2002, Nr. 35-1305; 2007, Nr. 107-4379), Mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. V-579 (Žin., 2011, Nr. 45-2121), Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. ISAK-941 (Žin., 2004, 100-3729; 2011, Nr. 99-4675), Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. V-1215 (Žin., 2011, Nr. 88-4220), Pedagoginių psichologinių tarnybų darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. V-1396 (Žin., 2011, Nr. 97-4600), Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-1462 „Dėl teisės pažeidimų, mokyklos nelankymo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, ŽIV/AIDS, smurto ir nusikalstamumo prevencijos“ (Žin., 2004, Nr. 145-5281) ir kitais teisės aktais, taip pat prioritetinės vaiko teisių ir interesų apsaugos ir gynimo, vaiko žmogiškojo orumo, individualizavimo, visapusiškumo, pagarbos ir protingumo principais.

II. POVEIKIO PRIEMONĖS IR JŲ TAIKYMO SĄLYGOS

5. Tvarkoje numatytos poveikio priemonės taikomos mokiniui tik tada, kai mokyklos darbuotojas yra išnaudojęs visas kitas galimas priemones ir švietimo pagalbos teikimo galimybes ir jos nedavė laukiamų rezultatų, išskyrus neatidėliotinus atvejus, kai vaiko elgesys daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui.

6. Mokyklos darbuotojas, esant Tvarkoje nustatytoms sąlygoms ir siekdamas užtikrinti Mokyklos bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą, gali taikyti šias poveikio priemones ar imtis šių veiksmų, fiksuojant raštu:

- 6.1. pakeisti mokinio ugdymosi vietą (priedas Nr. 1);
- 6.2. iškviesti Mokyklos vadovą ar jo įgaliotą atstovą (priedas Nr. 2);
- 6.3. organizuoti mokinio daiktų patikrinimą (priedas Nr. 3);
- 6.4. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus (priedas Nr. 4).

7. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę nedelsiant informuojamas Mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo, mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, taip pat, esant būtinybei, Marijampolės savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrius ir (ar) Marijampolės teritorinė policijos įstaiga.

8. Taikant numatytas poveikio priemones privaloma atsižvelgti į mokinio specialiuosius ugdymo poreikius, sveikatos būklę, psichologinę savijautą ir kitas svarbias aplinkybes.

III. UGDYMO SI VIETOS PAKEITIMAS

9. Ugdymosi vietos pakeitimas, t.y. laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje Mokyklos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą, gali būti taikomas mokytojo sprendimu, kai mokinio elgesys akivaizdžiai griauna mokinių ugdymosi procesą per pamoką.

10. Pakeitus ugdymosi vietą, mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis prižiūrimas Mokyklos vadovo įgalioto asmens ar šio asmens paskirto kito Mokyklos darbuotojo arba mokiniui teikiama reikiama švietimo pagalba.

11. Mokinio ugdymosi vieta gali būti pakeičiama ne ilgesnei kaip ši sprendimą priėmusio mokytojo pamokos trukmei. Esant būtinybei, šios priemonės taikymo trukmė gali būti pratęsiama Mokyklos vadovo ar jo įgalioto asmens sprendimu, atsižvelgus į darbuotojo, prižiūrėjusio mokinį, arba švietimo pagalbos specialisto rekomendaciją, tačiau ne ilgiau kaip iki tos dienos pamokų pabaigos.

IV. MOKYKLOS VADOVO AR JO ĮGALIOTO ASMENS IŠKVIETIMAS

12. Mokyklos darbuotojas gali išskviesti Mokyklos vadovą ar jo įgaliotą asmenį, kad padėtų nutraukti netinkamą mokinio ar mokinių grupės elgesį, pasikartojantį, tyčini, agresyvų, įžūlų, griaunantį ugdymosi procesą, pažeidžiantį kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą, taip pat keliantį realų pavojų jo paties ir/ ar kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui.

13. Mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo tarpininkauja sprendžiant mokytojo ir mokinio ar mokinių grupės konfliktą, taip pat padeda mokytojui numatyti tolesnes mokinio(-ių) ugdymosi proceso organizavimo galimybes bei pagal kompetenciją inicijuoti ir (ar) spręsti švietimo pagalbos arba drausminių auklėjamojo poveikio priemonių taikymą mokiniui(-iams).

V. MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS

14. Jeigu Mokyklos darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų, t.y. gaminių ir/ ar medžiagų, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymais ar kitais teisės aktais, kurie nesuderinami su saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, taip pat kitų Mokykloje draudžiamų turėti daiktų (reikmenų), gaminių ar medžiagų, nurodytų Mokyklos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose, Mokyklos darbuotojas nedelsdamas apie tai informuoja Mokyklos vadovą arba jo įgaliotą asmenį.

15. Mokyklos darbuotojas ir (ar) Mokyklos vadovas arba jo įgaliotas asmuo turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus. Mokinio daiktai negali būti tikrinami negavus jo sutikimo ir (ar) jam nedalyvaujant.

16. Jeigu mokinys sutinka parodyti savo asmeninius daiktus, parodymo metu turi dalyvauti mažiausiai du Mokyklos darbuotojai, vienas iš jų – Mokyklos vadovas arba jo įgaliotas asmuo. Paašškėjus, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir, esant būtinybei, Marijampolės teritorinė policijos įstaiga.

17. Jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir jie kviečiami atvykti į Mokyklą. Jiems nesutikus atvykti ir (ar) neatvykus nustatytu laiku, taip pat esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojama Marijampolės teritorinė policijos įstaiga.

18. Kol atvyks dėl mokinio daiktų patikrinimo iškviešti asmenys, mokinys turi būti prižiūrimas Mokyklos vadovo įgalioto asmens ar jo paskirto Mokyklos darbuotojo.

VI. PAGRĮSTI FIZINIAI VEIKSMAI

19. Mokyklos darbuotojas pagrįstus fizinius veiksmus, t.y. su fiziniu kontaktu susijusius Mokyklos darbuotojo veiksmus mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir/ ar kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, arba užkirsti jam kelią, gali taikyti tik tais atvejais, kai siekiama:

19.1. apsaugoti mokinį nuo savęs ar kitų asmenų (su)žalojimo;

19.2. užkirsti kelią ir/ ar nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš kitus mokinius, Mokyklos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

19.3. neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jo pašalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

19.4. nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius Mokyklos darbuotojo paliepinimus;

19.5. nutraukti mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir/ ar apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką;

19.6. atskirti mokinį, griaunantį bendrą klasės tvarką ar Mokyklos renginį, kai jis nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis elgesio taisyklių, išvedant jį iš patalpos (pavyzdžiui, klasės, salės, valgyklos ar pan.). Per pamoką iš klasės pašalintas mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis kitoje Mokyklos patalpoje, prižiūrimas Mokyklos vadovo įgalioto asmens ar jo paskirto Mokyklos darbuotojo, arba jam teikiama reikiama švietimo pagalba. Per mokyklos renginį pašalintas mokinys turi būti prižiūrimas Mokyklos vadovo ar jo įgalioto asmens paskirto Mokyklos darbuotojo, kol teigiamai pasikeičia mokinio elgesys (pavyzdžiui, mokinys nusiramina, pasižada tinkamai elgtis ir pan.) arba kol mokinį pasiima jo tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, išskyrus atvejus, kai dėl objektyvių priežasčių jie pasiimti mokinio negali arba organizuoti mokinio perdavimą tėvams (globėjams, rūpintojams) ar bent vienam iš jų nėra tikslinga.

20. Pagrįsti fiziniai veiksmai gali varijuoti nuo stovėjimo tarp mokinių gresiant potencialiam atviram jų konfliktui, stovėjimo prieš mokinį, siekiant užkirsti kelią pavojingam mokinio elgesiui (pavyzdžiui, siekiant atitverti kelią prie lango, jei mokinys grasina iššokti, ar pan.), vedimo paėmus už rankos, iki mokinio sulaikymo, fiziškai apribojant mokinio veiksmus. Mokinio sulaikymas gali būti naudojamas tik ekstremaliose situacijose (pavyzdžiui, kai siekiama nutraukti mokinių muštynes, jeigu nėra kitų galimybių jų išskirti nenaudojant fizinės intervencijos; kai siekiama nutraukti mokinio save žalojančią elgesį, jį apglėbiant ir laikant tol, kol mokinys nurims, ir pan.).

21. Fizinis kontaktas su mokiniu yra laikomas tinkamu tokiose situacijose:

21.1. mokinį(-ius) laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;

21.2. mokinį vedant už rankos;

21.3. guodžiant mokinį;

21.4. pasveikinant mokinį;

21.5. padedant neįgaliam mokiniui;

21.5. mokant mokinį groti instrumentu, šokti;

21.6. rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus;

21.7. rodant mokiniui, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas ugdymosi procese naudojamas priemones;

21.8. teikiant pirmąją pagalbą.

22. Fiziniai veiksmai laikomi nepagrįstais, draudžiamais ir traktuojami kaip smurtas mokinio atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie:

22.1. naudojami kaip bausmė;

22.2. naudojami norint pademonstruoti savo viršenybę;

22.3. naudojami siekiant sukelti vaikui skausmą;

22.4. naudojama didesnė nei būtina fizinė jėga.

23. Pagrįstų fizinių veiksnių naudojimas neturi kelti grėsmės vaiko gyvybei ir sveikatai.

24. Mokyklos darbuotojas, taikydamas pagrįstus fizinius veiksmus, visada privalo vadovautis minimalių būtinų fizinių veiksnių panaudojimo trumpiausiam būtinam laikotarpiui principu.

25. Mokyklos darbuotojai turi būti supažindinami, kaip taikyti pagrįstus fizinius veiksmus, siekiant užtikrinti minimalų, saugų ir proporcingą šių veiksnių naudojimą.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

26. Mokykla, taikydama Tvarkoje numatytas poveikio priemones:

26.1. numato jas Mokyklos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose;

26.2. supažindina mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus) su Mokyklos dokumentais (jų pakeitimais), kuriuose numatytos poveikio priemonės netinkamai besielgiantiems mokiniams, jų taikymo sąlygos ir tvarka;

26.3. supažindina Mokyklos darbuotojus su poveikio priemonėmis ir jų taikymo sąlygomis.

27. Mokyklos vadovas įsakymu skiria įgaliotą asmenį, pagal kompetenciją dalyvaujantį taikant poveikio priemones.

28. Mokyklos darbuotojus, prižiūrinčius mokinius 10, 18, 19.6 punktuose numatytais atvejais, paskiria mokyklos vadovo įgaliotas asmuo.

29. Visus skundus dėl poveikio priemonių mokiniui taikymo privalu nuodugnai ir operatyviai išnagrinėti teisės aktu ir Mokyklos veiklą reglamentuojančių dokumentų nustatyta tvarka.

29. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus Mokykla informuoja kompetentingas valstybės ir (ar) Marijampolės savivaldybės institucijas.